

СТАНОВИЩЕ

от проф. Момчил Николаев Методиев, дн,
в департамент „История“ в Нов български университет
за дисертационния труд на Иво Христов Косев за получаване на образователната и
научна степен „доктор“ в професионално направление 2.2 „История и археология“,
научна специалност „Исторически изследвания“ на тема:
„Родът Стайнови и Казанлък от началото на XIX до средата на XX век – опит за
реконструкция“ с научен ръководител проф. д-р Веселин Методиев

Дисертационният труд на Иво Косев се вписва в съвременните историографски подходи като разглежда процесите на модернизация в България от началото на XIX до средата на XX век, проследявайки биографията на представителите на рода Стайнов и неговата роля в историята на Казанлък. Благодарение на задълбочената изследователска работа и на успешно защитените цели, изводите и заключенията от тази дисертация надхвърлят разглеждания в нея конкретен казус и град и могат да бъдат съотнесени към по-широките процеси на модернизация на цялото българско общество в посочения период. В това се състои и значимостта и актуалността на този труд.

Дисертационният труд е в обем от 359 страници и се състои от предговор, четири глави, заключение, приложение от изображения и фото-документален материал, както и цитирани източници и библиография. След подробен историографски и методологически преглед, в текста е направена ретроспекция на историята на Казанлък в периода от XIV до XIX век. Третата част съдържа подробна генеалогична и просопографска реконструкция на рода Стайнови, последвана от разглеждане на стопанско-индустриалните приноси на представителите на рода, а в края е направен преглед и на дарителските традиции на рода Стайнови. Докато прегледа на историята на Казанлък е направена предимно по други историографски източници, то останалите части от дисертацията се основават почти изцяло на архивни документи и отчасти – на устни свидетелства.

Основната цел на изследването, формулирана и от автора на дисертационния труд, е извършването на генеалогична и просопографска реконструкция на рода и

проследяване на значимостта на този род за историята на Казанлък. Избраната методология напълно съответства на поставената цел, а както става ясно от направения историографски и методологически преглед, авторът е много добре запознат както с други подобни изследвания, правени в България в миналото и посветени на различни семейства и региони, така и със съвременните методологически подходи в този тип изследвания.

Заявената от автора цел е успешно защитена благодарение на усърдната изследователска работа и използването на голям обем документални свидетелства, проучени в централни и регионални архиви, както и с материали от централния и местен периодичен печат от изследвания период. Документалните свидетелства са допълнени със задължителните за този род изследвания устни свидетелства, представени от интервюта с наследници на рода Стайнови, а включените в приложението визуални материали – снимки, картини и документи (немалка част от които се публикуват за първи път), са неразделна част от дисертационния труд и несъмнено спомагат за успешното изпълнение на поставената от автора цел на изследването.

Основният принос на настоящия дисертационен труд е, че той за пръв път прави цялостно генеалогично проучване на рода Стайнови, конкретни представители на който играят важна в историята на Казанлък, а други заемат значимо място и в българската политическа история и култура. Най-силната страна на дисертацията е подробният преглед на разностранната стопанско-индустриална дейност на рода от средата на XIX до средата на XX век. Следва да се отбележи, че макар дисертационния труд да си поставя ясни географски ограничения, чрез изследването на този конкретен казус той допринася и за изясняването на процесите на модернизация в цялото българско общество през посочения период. Макар и хронологично дисертационният труд да се ограничава до средата на XX век, все пак той навлиза и в периода на комунизма, чрез проследяването на биографиите на най-известните представители на рода Стайнови и през този период. В дисертацията коректно е посочена национализацията на многобройните предприятия на рода Стайнови и отражението на този факт върху историята на рода.

За задълбоченото познаване на темата без съмнение спомага и фактът, че авторът от години работи в Исторически музей „Искра“ – Казанлък, включително и като главен

уредник на Дом „Петко Стайнов“ към градския музей. Освен участия в научни конференции, авторът има редица публикувани текстове в научния печат, свързани с темата на дисертацията, както в специализираното издание *Родознание/Genealogia*, така и в списания и сборници на Нов български университет и на Великотърновския университет. Авторефератът коректно представя съдържанието и целите на изследването, макар да е излишно в него да се включва изцяло съдържанието на дисертационния труд.

Основната препоръка е свързана с понякога романтичното и емоционално представяне на конкретни събития и проблеми, по-конкретно в частта, посветена на биографията на представителите на рода Стойнови през XIX век., което, допустимо, е следствие от известна идеализация на изследвания обект. По-конкретно имам предвид на моменти твърде емоционалния стил на изложение, довело до появата на фрази като „свирепите пълчища“ и „необузданите азиатски орди“ (с. 76), или на констатации като направената на с. 170: „Законите на стопанската борба за съществуване са сурови и жестоки. Там няма милост и загиването на слабия е неизбежно, като „естественият подбор“ в борбата за съществуване при хората“. Същото се забелязва и в колебливата употреба на коректния исторически термин „османско владичество“, заменен нееднократно с фрази като „османско робство“ или „турско робство“, чиято употреба не винаги може да бъде оправдана с позоваването на по-стари източници.

Тези емоционално натоварени фрази следва да бъдат коригирани при евентуално бъдещо публикуване на дисертацията, което е напълно обосновано не само с оглед на значимостта на този труд за града и рода, но с оглед на мястото, което този труд има в по-общата историография за модернизацията на България.

Посочените качества и актуалност на труда, както и неговото практическо приложение чрез бъдеща негова публикация ми дават основание напълно убедено да препоръчам на уважаемите членове на научното жури да присъдят на Иво Косев образователната и научна степен „доктор“.

София, 12 декември 2021 г.

Подпис.....